

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. А. В. Стасишин

_____ (підпис)

“28” серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси зовнішньоекономічної діяльності

_____ (назва навчальної дисципліни)

галузь знань : 07 «Управління та адміністрування»

_____ (шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ (шифр і назва напрямку підготовки)

спеціалізація: «Фінанси, митна та податкова справа»

_____ (шифр і назва напрямку підготовки)

освітній ступінь: _____ бакалавр _____

денна форма навчання

Програма навчальної дисципліни «Фінанси зовнішньоекономічної діяльності» для студентів які навчаються за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня «бакалавр».

« 26 » серпня 2020 року. – 27с.

Розробники:

Дубик В.Я., доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Програма затверджена на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2020 року

Завідувач кафедри фінансового менеджменту

_____ **Н.С. Ситник**
(підпис)

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

© Дубик В.Я., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується необхідністю формування міжнародними економічними співтовариствами і кожною державою зокрема, надійного фінансового механізму щодо забезпечення зовнішньоекономічних відносин між державами та суб'єктами господарювання різних країн. Стійкі взаємовигідні зовнішньоекономічні зв'язки сприяють економічному зростанню і процвітанню держави, підприємств і населення. Особливе місце в цьому процесі займають фінансові відносини. Зростання масштабів зовнішньоекономічного співробітництва і поява нових його форм є передумовою щодо оптимізації системи фінансування і кредитування зовнішньоекономічної діяльності.

Тому у підготовці фінансистів, управлінців та економістів загалом вагоме значення відіграє вивчення дисципліни «Фінанси зовнішньоекономічної діяльності».

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі зовнішньоекономічної діяльності.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань з питань побудови фінансово-економічних відносин при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах.

Основні завдання

Завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння студентами сутності, функцій і принципів організації фінансів зовнішньоекономічної діяльності;
- аналіз проблем у сфері фінансування та кредитування зовнішньоекономічної діяльності;
- засвоєння методики здійснення зовнішньоекономічних операцій і супутніх їм операцій валютного регулювання, митного контролю, страхування;
- засвоєння процесів формування доходів від зовнішньоекономічної діяльності, фінансування витрат, оподаткування суб'єктів господарювання;
- формування умінь і навичок роботи з нормативно-законодавчими актами, з документацією по зовнішньоекономічних угодах.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Міжнародні фінанси
Макроекономіка	Фінансовий ринок
Теорія та історія фінансової системи	Фінансовий аналіз
Фінанси	Митна справа
Гроші та кредит	Менеджмент зовнішньоекономічної та митної діяльності

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку фінансової системи за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність зовнішньоекономічної діяльності	Знати та розуміти законодавчий та інструктивний матеріал з питань зовнішньоекономічної діяльності
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національної торговельних систем та їх структури	Знати та розуміти методику здійснення зовнішньоекономічних операцій і стимулювання вітчизняного експорту товарів, робіт, послуг
Здатність здійснювати аналіз державної політики в галузі фінансування зовнішньоекономічної діяльності	Розрізняти фінансові інструменти в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
Уміння організацію роботи з фінансування та кредитування зовнішньоекономічної діяльності підприємств	Володіти методами митно-тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері організації, управління і регулювання зовнішньоекономічної діяльності України	Розуміти порядок проведення розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у зовнішній торгівлі	Вміти проводити оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності
Уміння аналізувати проблеми в сфері фінансування зовнішньоекономічної діяльності та шляхи їх вирішення	Вміти аналізувати систему управління фінансами ЗЕД, теорії зовнішньої торгівлі та управління фінансами ЗЕД.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Сутність фінансів зовнішньоекономічної діяльності
Тема 2.	Зовнішньоторговельна політика: методи регулювання міжнародної торгівлі
Тема 3.	Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності
Тема 4.	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
Тема 5.	Нетарифні інструменти регулювання ЗЕД
Тема 6.	Умови платежу та форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях
Тема 7.	Кредитування ЗЕД
Тема 8.	Зовнішньоекономічні контракти: зміст, ціноутворення та фінансове забезпечення договірних зобов'язань
Тема 9.	Факторинг як форма фінансування ЗЕД
Тема 10.	Форфейтинг як форма фінансування експорту
Тема 11.	Страховання ЗЕД
Тема 12.	Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності
Тема 13.	Фінанси міжнародної інноваційної діяльності
Тема 14.	Роль офшорних компаній у зовнішньоекономічній діяльності
Тема 15.	Управління фінансовими ризиками в сфері ЗЕД

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність фінансів зовнішньоекономічної діяльності

Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язки. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми зовнішньоекономічної діяльності. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість дисципліни, її структура і послідовність вивчення.

Поняття, принципи, суб'єкти та основні види зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Поняття фінансів зовнішньоекономічної діяльності. Система управління фінансами ЗЕД.

Теорії зовнішньої торгівлі та управління фінансами ЗЕД. Сучасні концепції зовнішньоекономічної діяльності. Теорія міжнародного руху капіталу.

Економетричне трактування ролі іноземного капіталу в економічному розвитку з позиції країни експортера. Зовнішньоекономічний аспект марксистської теорії імперіалізму.

Тема 2. Зовнішньоторговельна політика: методи регулювання міжнародної торгівлі

Організаційні форми торгівлі на світовому ринку. Міжнародна торгівля: торгівля сировинними товарами; торгівля промисловими товарами, машинами та обладнанням, торгівля продукцією інтелектуальної праці, торгівля послугами..

Характеристика форм зовнішньоторговельної політики. Вільна торгівля – як чинник стимулювання конкуренції, підвищення якості продукції та знижувати ціни. Протекціонізм – державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції. Форми протекціонізму: селективний, галузевий, колективний, прихований. Автаркія.

Рівні, види, інструменти і методи регулювання ЗЕД.

Тема 3. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності

Теоретичні засади державного регулювання валютних відносин. Валютна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність. Валютні операції в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Сутність митного регулювання ЗЕД. Принципи митного регулювання. Митні органи України: завдання, функції, структура. Види і методи здійснення

митного контролю. Характеристика митних режимів: експорту, імпорту, транзиту, реекспорту, реімпорту, тимчасового ввезення (вивезення), переробки на митній території України, переробки поза межами митної території України, знищення і руйнування, магазину безмитної торгівлі, митного складу, спеціальної митної зони, відмови на користь держави. Товарна номенклатура ЗЕД. Порядок митного оформлення товарів. Основні митні документи та специфіка їх оформлення. Плата за митне оформлення товарів. Декларування товарів: форми та процедури. Митна вартість та методи її визначення. Мета застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів «Incoterms 2010». Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф. Види мита. Види митних ставок.

Тема 5. Нетарифні інструменти регулювання ЗЕД

Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм впливу нетарифних засобів регулювання на економіку країни. Інструменти нетарифного регулювання. Кількісні обмеження: ліцензування і квотування. Класифікація квот за напрямом дії та масштабом охоплення. Порівняльний аналіз ефективності застосування імпортного тарифу та імпортної квоти. Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню. Види та способи розподілу ліцензій. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, імпорتنі депозити. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам. Нарахування антидемпінгового та компенсаційного мита. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо упакування та маркування товарів.

Тема 6. Умови платежу та форми розрахунків у зовнішньоекономічних операціях

Поняття міжнародних розрахунків. Організація і методика здійснення міжнародних розрахунків. Умови розрахунків. Сутність кореспондентських відносин між банками. Особливості міжнародних розрахунків.

Форми міжнародних розрахунків. Акредитивна форма розрахунків, її переваги і недоліки. Види документарних акредитивів. Інкасова форма розрахунків. Схема розрахунків по документарному інкасо. Особливості інкасової форми розрахунків. Розрахунки за допомогою банківського переказу, їх переваги і недоліки. Розрахунки чеками. Розрахунки векселями, їх роль в розвитку зовнішньоторговельного обороту. Фактори, що впливають на вибір форм міжнародних розрахунків.

Тема 7. Кредитування ЗЕД

Міжнародний кредит. Суб'єкти, джерела, принципи міжнародного кредиту. Види кредитів: валютні, товарні, комерційні, банківські, урядові, надані міжнародними валютно-фінансовими організаціями, довго-, середньо- і короткострокові, готівкові, акцептні, забезпечені, бланкові. Ціна кредиту.

Способи нарахування і виплати процентів: прогресивний (лінійний), регресивний (штафельний), пропорційний (змішаний).

Кредитний ризик. Вексельний кредит. Кредит за відкритим рахунком. Перевідний вексель (тратта). Згода на оплату (акцепт).

Тема 8. Зовнішньоекономічні контракти: зміст, ціноутворення та фінансове забезпечення договірних зобов'язань

Сутність, особливості та види зовнішньоекономічних контрактів. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.

Ціни та ринкова політика підприємства на світовому ринку. Поняття світової ціни. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішньоекономічних контрактів. Цінові та валютні умови контрактів. Фінансово-кредитні умови контрактів. Особливості розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

Тема 9. Факторинг як форма фінансування ЗЕД

Сутність та загальна характеристика факторингу, як форми фінансування ЗЕД. Факторингові операції та їх класифікація. Механізм здійснення факторингових операцій. Ризики факторингових операцій у сфері ЗЕД.

Тема 10. Форфейтинг як форма фінансування експорту

Суть види і функції міжнародного форфейтингу. Механізм здійснення форфейтингових операцій. Види ризиків при операції форфейтингу. Особливості міжнародного форфейтингу в Україні.

Тема 11. Страхування ЗЕД

Сутність та основні види страхування ЗЕД. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях.

Ризики у ЗЕД їх страхування та перестраховування. Види ризиків: політичні, юридичні, макроекономічні, маркетингові, інформаційні, інноваційні, кон'юнктурні, щодо властивостей товару, щодо умов постачання, щодо вибору валютних умов контракту. Ризик форс-мажору. Ризик розриву контракту. Ризики при митному оформленні, при сертифікації, комерційні ризики, транспортні, закордонні, прикордонні, на власному ринку, залежні від діяльності підприємства, не залежні від діяльності підприємства.

Страхові порушення у сфері ЗЕД та напрямки їх протидії.

Тема 12. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності

Теоретичні засади оподаткування експортно-імпортних операцій. Механізм застосування мита та митних зборів при оподаткуванні експортно-імпортних операцій. Особливості застосування податку на додану вартість та акцизного збору в зовнішньоекономічній діяльності в Україні. Оподаткування товарів в залежності від обраного митного режиму. Особливості оподаткування

бартерних зовнішньоекономічних операцій. Оподаткування ЗЕД в умовах членства України в Світовій організації торгівлі.

Тема 13. Фінанси міжнародної інноваційної діяльності

Сутність і основні поняття міжнародної інноваційної діяльності. Особливості інфраструктури міжнародного ринку інновацій. Фінансування міжнародної інноваційної діяльності. Система венчурного фінансування. Трансфер технологій.

Тема 14. Роль офшорних компаній у зовнішньоекономічній діяльності

Суть, основні риси офшорних зон та їх види. Класичні офшорні компанії. Компанії, зареєстровані в низькоподаткових юрисдикціях. Оншорні компанії.

Тема 15. Управління фінансовими ризиками в сфері ЗЕД

Економічний зміст та поняття фінансового ризику. Основні критерії ризику. Причини виникнення фінансових ризиків в сфері ЗЕД. Джерела фінансових ризиків. Класифікація ризиків. Прогнозовані та непрогнозовані фінансові ризики. Види ризику за причинами виникнення.

Основи ризик-менеджменту. Методи аналізу ризику. Імовірність ризиків. Розподіл ймовірностей. Кількісні оцінки фінансових ризиків. Показники оцінки ризику. Метод експертних оцінок, аналітичний метод оцінки ризику і метод проведення аналогій. Методи та інструменти управління валютними, процентними, ринковими, кредитними та податковими ризиками.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Митний кодекс України від 11.08.2013 р. (зі змінами і доповненнями).
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. (зі змінами і доповненнями).
3. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності: Закон України від 15.09.1995 р.
4. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994р.
5. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р.
6. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. (зі змінами і доповненнями).
7. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 02.12.1997 р.
8. Положення про вантажну митну декларацію: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 р.
9. Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій: Наказ Міністерства економіки України від 17.04.2000 р.

10. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р.
11. Васенко В.К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. -216 с.
12. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.
13. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006. — 462 с.
14. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А.Кириченко. -К: Знання, 2005. - 493 с.
15. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 377 с.
16. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. – К.: Знання, 2005. – 493 с.
17. Георгіаді Н.Г., Князь С.В., Передало Х.С., Берлінг Р.З. Основи зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні основи і прикладні аспекти: Навч.-метод. посібник. – Львів: Інтелект-Захід, 2006. – 260 с.
18. Шкурупій О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : Навч. посіб. – / Шкурупій О. В., Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
19. Козак Ю.Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – Київ-Катовіце: Центр учбової літератури, 2016. – 289 с.
20. Антидемпінговий кодекс України: практика та проблеми застосування.// Осика С.Г., Коновалов В.В., Покрещук О.О., Осика А.С.-К.: УАЗТ, 2001.-378с.
21. Бабин З.П. Основы внешнеэкономической политики. - М.: Экономика, 1997.-126с.
22. Багатостороннє економічне співробітництво і роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародних економічних відносин. - К., КТЕІ, 1994.-28с.
23. Владимиров К.Н., Бардачова В.Ю. Митне регулювання: Навчальний посібник. - 2-ге вид. - Херсон: Олді-плюс, 2002. - 336 с.
24. Войцещук А. Д., Іващук І.О. Митна політика: фіскально-регулюючий аспект. - К.: В-во ТОВ "ВД "Мануфактура", 2005. - 160 с.
25. Гарасим Ю Сучасна антидемпінгова практика у світі, ЄС та Україні //Зовнішня торгівля: право та економіка . – 2009. - № 4(45). – С.31-39.
26. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ, 1947) //www. rada.gov.ua
27. Горін Н. В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 330 с.
28. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. –К.: Деміург, 2003. – 296 с.
29. Гребельник О.П. Митна справа: Підручник. – К., Центр навчальної літератури, 2010. – 472 с.
30. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів

СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. Т.М. Циганкова. - К: КНЕУ, 2003.

31. Гребельник О.П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи: Монографія. — К.: Київ. нац. торг. — екон. ун-т, 2001. — 488с.

32. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К., Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.

33. Закон України " Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ (з наступними змінами і доповненнями) //www. rada.gov.ua

34. Закон України „Про Єдиний митний тариф” від 05.02.1992 № 2097-ХІІ (з наступними змінами і доповненнями) //www. rada.gov.ua

35. Закон України „Про Митний тариф України” від 05.04.2001 № 2371-ІІІ (з наступними змінами і доповненнями) //www. rada.gov.ua

36. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту» від 22.12.1998 р. № 332-ХІV (з наступними змінами і доповненнями) // Режим доступу з www. rada.gov.ua

37. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22.12.1998 р. № 330-ХІV (з наступними змінами і доповненнями) // Режим доступу з www. rada.gov.ua

38. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22.12.1998 р. № 331-ХІV (з наступними змінами і доповненнями) // Режим доступу з www.rada.gov.ua

39. Закон України «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» від 10.06.2008 р. № 250-VI // Режим доступу з www.rada.gov.ua

40. Карамбович І.М. Митна система та її роль в регулюванні зовнішньоекономічної торгівлі України — Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. — 281 с.

41. Коваленко Л.О., Голуб В.М., Абакуменко О.В., Маргасова В.Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. К.: Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2009. – 232 с.

42. Крилова Н.В. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 365 с

43. Козырин А.Н. Государственно-правовой механизм таможенной политики зарубежных стран. - М., 1994. - 234 с.

44. Мальський О. М., Ягольник А. М. Міжнародне торговельне право: Навч. Посібник. - К.: Знання, 2005. - 595 с.

45. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-ІV (з наступними змінами і доповненнями) //www. rada.gov.ua

46. Митна справа: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл: У 3-х т. / За ред. А.Д. Войцещука.- К.: ТОВ “ВД - Мануфактура”, 2006.-Т. 1.- 408 с.

47. Науменко В.П., Пашко П.В., Руссков В.А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. - 394 с.

48. Назаренко В.М., Назаренко К.С. Таможенное обслуживание внешнеэкономической деятельности. - М.: Экзамен, 2001. - 768 с.

49. Осика С.Г., Коновалов В.В., Покрещук О.О., Осика А.С. Антидемпінговий кодекс України: практика та проблеми застосування. - К.ГУАЗТ, 2001.-378с.

50. Осика С.Г., Коновалов В.В., Покрещук О.О. Правове регулювання імпорту: антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи.- К.: УАЗТ, 2001. – 639 с

51. Осика С.Г., Оніщук О.В., Осика А.С., Пятницький В.Т., Штефанюк О.В. Інституціональні та процедурні механізми системи ГАТТ/СОТ у регулюванні світової торгівлі /Українська академія зовнішньої торгівлі. — К. : УАЗТ, 2000. — 286с.

52. Угода СОТ про застосування антидемпінгових заходів // Режим доступу з [www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

53. Угода СОТ про субсидії і компенсаційні заходи // Режим доступу з www. rada.gov.ua

54. Угода СОТ про захисні заходи // Режим доступу з www. rada.gov.ua

55. Фомін І. Політика України у сфері антидемпінгових та компенсаційних заходів //Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - № 5(84). – С.37-41

56. Фомішин С. В., Шутак І. Д. Правові основи міжнародної економічної діяльності. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2009 - 453с.

57. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001.- 488с.

58. Циганкова Т.М. та ін. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія. – К КНЕУ, 2003. – 660с.

Додаткова

1. Васенко В.К. Вільні економічні зони: стратегія розвитку. — Суми: Довкілля, 2004. - 347 с.

2. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Теорія і господарські ситуації: Навч. посіб. - К: Політехніка, 2004. - 152 с.

3. Маховикова Г.А. Внешнеэкономическая деятельность / Г.А. Маховикова, Е.Е. Павлова. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2009. -320 с. (Серия: Учебный курс: Кратко и доступно.)

4. Гуткевич С.О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Цифрова типографія, 2012. – 688 с.

5. Юхименко П.І., Гацька Л.П., Півторак М.В. Міжнародний менеджмент: Навч.посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – 488 с.

6. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посібн.] / А.Е. Воронкова, В.Г. Лежетьокова, О.В. Свірідова, Ю.С. Погорелов. □ Луганськ.: Вид-во СНУ ім. В. Даля, [2010]. □ 320 с.